

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ Α΄ ΑΘΗΝΩΝ

5 Ιουνίου 2022

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών, κ. Κωνσταντίνο Καραμανλή.

Θέμα: «Σχεδιασμός για κατασκευή σταθμού μετρό επί της Πλατείας Εξαρχείων και οι επιπτώσεις του στη βιωσιμότητα της περιοχής.»

Κύριε Υπουργέ,

Η Πλατεία Εξαρχείων εκτείνεται στο κέντρο της ομώνυμης συνοικίας και αποτελεί την μοναδική πλατεία της περιοχής και μοναδικό χώρο συνάθροισης, κοινωνικοποίησης και κινητοποιήσεων ανθρώπων όλων των ηλικιών και κοινωνικών τάξεων, φοιτητών, επιστημόνων, εργατών, νέων ζευγαριών, παιδιών και ηλικιωμένων. Πρόκειται για μια ιστορική πλατεία της πρωτεύουσας που ενώνει ανθρώπους διαφορετικών καταβολών, από την τέχνη έως και την πολιτική και χώρο δράσης ακηδεμόνευτων πολυσυλλεκτικών κινημάτων. Εδώ και αρκετές δεκαετίες, η πλατεία είναι δένδροφυτεμένη με υψηλή βλάστηση και θετικό περιβαλλοντολογικό πρόσημο στο κέντρο της πόλης, προσφέροντας όαση αναψυχής στους πολίτες. Ωστόσο, σύμφωνα με τον σχεδιασμό του Υπουργείου αρμοδιότητάς σας, σε συνεργασία με την Αττικό Μετρό Α.Ε., προβλέπεται η κατασκευή σταθμού του μετρό στην πλατεία Εξαρχείων.

Ο σχεδιασμός αυτός έχει ήδη προκαλέσει την έντονες αντιδράσεις πολιτών, κατοίκων και επαγγελματιών της περιοχής, καθώς θα αλλοιώσει τον ιστορικό χαρακτήρα και την φυσιογνωμία της πλατείας Εξαρχείων, θα οδηγήσει στον αποκλεισμό της με λαμαρίνες και στη μετατροπή της σε εργοτάξιο για οκτώ χρόνια, ενώ η συνολική παρέμβαση θα μεταβάλλει τα κοινωνικά, οικονομικά και περιβαλλοντολογικά δεδομένα της περιοχής. Ως χαρακτηριστικό παράδειγμα δε, αναφέρεται η πλατεία Κολωνακίου που είχε αναπλαστεί πριν από 17 περίπου χρόνια και αποτελούσε σημείο αναφοράς για την πρωτεύουσα αλλά και διεθνώς, καθώς θεωρείται πετυχημένο πρότυπο σχεδιασμού κι εφαρμογής έργου Αρχιτεκτονικής Τοπίου. Η πλατεία Φιλικής Εταιρείας στο Κολωνάκι με τα ώριμα δένδρα και τον αστικό εξοπλισμό αφανίστηκε πρόσφατα, παρομοίως για την πραγματοποίηση έργων της κατασκευής της γραμμής 4 του μετρό.

Η σημερινή πλατεία Εξαρχείων θα μετατραπεί σε μια σημαντική αστική θερμική νησίδα που θα επιβαρύνει με όχληση την καθημερινότητα των πολιτών για πολλά χρόνια. Μετά την αποκατάστασή της δεν θα είναι εφικτό το υπόστρωμά της να δεχθεί τη φύτευση υψηλών δένδρων με πλούσια κόμη λόγω του μικρού βάθους γης που προβλέπεται από τα σχέδια των έργων. Συνεπώς κλιματολογικά θα αλλάξουν ριζικά οι συνθήκες, παράγοντας που κρίνεται ιδιαίτερα καθοριστικός για τα χρόνια της Κλιματικής Κρίσης που ζούμε.

Οι έξοδοι του σταθμού μετρό προβλέπεται να χωροθετηθούν στο κέντρο της πλατείας μετατρέποντάς την σε χώρο διέλευσης επιβατών του μετρό και διαρρηγνύοντας

ουσιαστικά την ιστορικότητά της και τον μέχρι σήμερα διαδραστικό κοινωνικό χαρακτήρα της. Επίσης, λόγω του σχεδιαζόμενου σταθμού θα προκληθούν εξαιρετικά σημαντικές αλλαγές στη χρήση γης προκαλώντας κατακόρυφη αύξηση των ενοικίων, ασφυκτικές οικονομικές πιέσεις στους πολίτες που ζουν στην περιοχή με την συνακόλουθη σταδιακή εκδίωξή τους από αυτήν, ενώ εμφανής είναι η πρόθεση για τον «εξευγενισμό» και την σταδιακή τουριστικοποίηση της περιοχής [gentrification] που θα έχει ολέθριες επιπτώσεις στις ζωές των πολιτών και στη βιωσιμότητα των μικρομεσαίων συννοικιακών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται χρόνια στην περιοχή.

Στο όνομα αυτού του εξευγενισμού και της τουριστικοποίησης της περιοχής, η οποία προβλέπεται να μετατραπεί σε ένα μεγάλο ξενοδοχείο με ακίνητα βραχυχρόνιας μίσθωσης, θα εκδιωχθούν οι κάτοικοι και θα αλλάξει η κοινωνική σύνθεση προς όφελος των μεγάλων εισοδημάτων και των τουριστών, θα κλείσουν οι μικρές και μεσαίες συννοικιακές επιχειρήσεις που θα αντικατασταθούν από αλυσίδες. Η περιοχή θα παραδοθεί σε μεγαλοεπενδυτές και στη βουλμία της μπουλντόζας των εργολάβων για μελλοντική εκμετάλλευση.

Παράλληλα, η διασπορά υπαίθριων εργοταξίων μέσα στον αστικό ιστό και η σταδιακή συρρίκνωση των δημόσιων χώρων δενδροφυτεμένου πρασίνου θα συντελέσει στην επιδείνωση των συνθηκών ζωής των πολιτών, την ίδια στιγμή που υπάρχουν εναλλακτικές μελέτες χωρίς περιβαλλοντικές επιπτώσεις προκειμένου να πραγματοποιηθούν τα έργα της γραμμής 4 του μετρό. Για παράδειγμα, στα Εξάρχεια έχει προταθεί από την εταιρία με την επωνυμία “ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΑΘΗΝΑΣ Α.Ε.” η εναλλακτική λύση της αλλαγής χωροθέτησης του σταθμού της γραμμής μέσω της μεταφοράς του στην συμβολή των οδών Τοσίτσα με Μπουμπουλίνας, ώστε να μην στηθεί εργοτάξιο πάνω στην πλατεία Εξαρχείων. Ένα ακόμα εναλλακτικό σενάριο αφορούσε την κατασκευή μεν του σταθμού κάτω από την πλατεία αλλά τη μη χωροθέτηση της εισόδου πάνω σε αυτή, ώστε να επέλθει πλήρης αποκατάστασή της.

Σύμφωνα με δημοσιεύματα, απορρίψατε τα σενάρια αυτά ανακοινώνοντας πως η χωροθέτηση του σταθμού δεν θα αλλάξει και οι πρόδρομες εργασίες θα ξεκινήσουν σύντομα.

Σημειωτέον, ότι η περιοχή των Εξαρχείων εξυπηρετείται από υφιστάμενους σταθμούς που βρίσκονται σε πολύ κοντινή απόσταση [Ομόνοια, Πανεπιστήμιο κλπ.]. Παραδείγματα αλλαγής τοποθεσίας σαφέστατα υπάρχουν · μπορούν να αναφερθούν για παράδειγμα η μετακίνηση του σταθμού του Κεραμεικού μετά την πτώση του περιπτέρου επί της οδού Πανεπιστημίου, της Καισαριανής, του Ελικώνος, της Ευαγγελιστρίας στον Πειραιά κ.ο.κ..

Σημειωτέον επίσης, ότι για την κατασκευή του σταθμού μετρό στην πλατεία Εξαρχείων δεν έχει πραγματοποιηθεί ανοιχτή και δημόσια διαβούλευση εκ μέρους του Υπουργείου με τους πολίτες για την προοπτική ένταξης του έργου στην καθημερινότητά τους. Το θέμα της Κοινωνικής Συμμετοχής στους σχεδιασμούς και στις παρεμβάσεις, που επηρεάζουν την ποιότητα ζωής των πολιτών, δεν έχει ληφθεί υπόψη, αν και αποτελεί πυλώνα της εύρυθμης λειτουργίας των θεσμών σε μία δημοκρατική κοινωνία. Ο συγκερασμός όλων των παραπάνω ελλείψεων καθιστά

εύλογες τις αντιδράσεις των Πολιτών υπό την απειλή ενός επιβαλλόμενου βίαιου “εξευγενισμού” της περιοχής των Εξαρχείων, αφενός με την εγκατάσταση μιας πολυετούς όχλησης με θόρυβο και σκόνη, αφετέρου με την σταδιακή εκδίωξη κατοίκων και επαγγελματιών από τη γειτονιά λόγω της εκτίναξης των ενοικίων σπιτιών, μαγαζιών και επαγγελματικών στεγών σε βάθος χρόνου και του βίαιου εξευγενισμού της περιοχής.

Κατόπιν των ανωτέρω ερωτάται ο κ. Υπουργός:

- Προτίθεστε να ακυρώσετε την έναρξη των εργασιών κατασκευής του σταθμού και να προβείτε σε ανοιχτή και δημόσια διαβούλευση με τους πολίτες ώστε να εκκινήσει ένας δημόσιος διάλογος κατά τη διάρκεια του οποίου θα αφουγκραστείτε τις εύλογες ενστάσεις των κατοίκων και θα αναζητηθούν εναλλακτικές λύσεις ώστε να μην διαρρηχθεί ο κοινωνικός ιστός της περιοχής των Εξαρχείων;
- Προτίθεστε να εξετάσετε την σχετική εναλλακτική μελέτη της εταιρίας με την επωνυμία “ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΑΘΗΝΑΣ Α.Ε” που προτείνει την αλλαγή χωροθέτησης του σταθμού της γραμμής μέσω της μεταφοράς του στην συμβολή των οδών Τοσίτσα με Μπουμπουλίνας; Επισυνάπτω σχετικά και τα έγγραφα που αφορούν στην εν λόγω μελέτη.
- Η μελέτη της Αττικό Μετρό Α.Ε έχει υπολογίσει το οικολογικό αποτύπωμα που θα έχει η εκσκαφή, η καταστροφή της υψηλής βλάστησης και η δημιουργία μιας νέας αστικής θερμικής νησίδας σε μία υπερδομημένη περιοχή όπως είναι τα Εξάρχεια σε σύγκριση με το κοινωνικό και περιβαλλοντολογικό όφελος της αλλαγής χωροθέτησης ή κατάργησης του σταθμού μετρό από την πλατεία Εξαρχείων;

Η ερωτώσα Βουλευτής

Αγγελική Αδαμοπούλου
Ανεξάρτητη Βουλευτής Α΄ Αθηνών